

1

De man met het zwarte haar, dat in krullen tot op zijn schouders hing, voelde dat de ogen achter de rode duak strak op hem waren gericht. Wat hem verontrustte was dat hij niet wist of die ogen lachten of huilden. Misschien zijn ze zelfs wel zonder enige uitdrukking, dacht hij somber; niemand wist het, enkel de alwetende Allah.

Vanaf de avond dat ze de vlag voor zijn geboortehuis hadden geplaatst, was hij bang geweest voor dit moment. Niet bang voor die ogen; nee, zijn angst betrof het moment dat het meisje met de rode gezichtsluier zijn vrouw zou worden. Çetin hield de angst diep in zich weggeborgen. Hij was er zich van bewust dat het in wezen de vrees was voor de keuze van zijn reeds lang overleden vader. Een stugge, gedrongen boer, die in weer en wind met zijn vee over de bergweiden had getrokken. Deze onbenaderbare en godvrezende man was het, die, toen Çetin acht jaar oud was, voor hem zijn bruid had uitgezocht. Het gezicht van zijn toekomstige vrouw kende hij alleen van een bruinverkleurde, onderbelichte foto, die jaren geleden was genomen en een dik meisje met lang, zwart haar liet zien, dat toen nors, bijna dreigend, naar de lens had gestaard. Het was het onbestemde beeld van een kind dat kon opgroeien tot een mooie, maar ook tot een lelijke vrouw.

Çetin wierp een blik op de schaduw achter het doek, even meende hij iets van een glinstering te zien. Allah verhoede dat zijn bruid op haar moeder leek, dacht hij in opkomende paniek en zijn ogen dwaalden naar een korte, zwaarlijvige vrouw die tegen oom Hassan sprak. Ze bewoog zich even hoekig en moeilijk als de zware tank, waarin hij vaak met de soldaten op de exercitievelden rond Kayseri had geoefend.

Na het gesprek draaide oom zich om en liep naar de imam.

Opnieuw keek Çetin naar zijn bruid. Ze moest nu negentien jaar zijn. Er werd heel wat gerommeld met de leeftijden van de dochters. Iedereen in de bergen wist dat moeders hun dochters vaak veel later in het register lieten inschrijven en dat er soms jaren met hun leeftijd werd gesmokkeld. Als het een beetje tegen zat, was zijn bruid Nuray misschien wel ouder dan hijzelf.

Terwijl hij daar onbeweeglijk stond, probeerde de jonge boer iets op te vangen van het gesprek tussen oom Hassan en de imam. Waarover zou de vervanger van zijn overleden vader spreken?

Nerveus en gespannen glimlachte Çetin naar zijn vrienden, die hem toeknikten. Hij wist dat zijn glimlach niet meer was dan een hulpeloze grijns. Ik ben net een boer die een geit moet melken en niet weet waaruit de melk moet komen. Bij die gedachte grinnikte hij even, maar de zelfspot verdween in de plotseling intredende stilte.

Het meisje was naast hem komen staan, hij voelde de warmte van haar huid en rook de kruidige muskusgeur van haar parfum. Çetin hield van die geur, welke hem leek te bedwelmen. De bruiloftsgasten vervaagden tot een

grijze achtergrond. Enkel aan de bewegingen van de lippen van de imam, die verscholen lagen in de grijze baard, zag hij dat deze aan het praten was. Çetin verstond de woorden niet, net zomin als dat hij zijn bruid! zag, hij voelde haar aanwezigheid aan zijn zijde. Toen zijn oom hem na het zwijgen van de imam aanstootte, zei Çetin: 'Ja'. Dat had oom Hassan hem op het hart gedrukt, als ik je een por geef, zeg je 'ja.'

Zijn gedachten dwaalden weer af. Hij vroeg zich af waarom de door zijn oom voorgestelde trouwdatum door de moeder van de bruid niet was geaccepteerd. Ze had brutaalweg de datum zo'n veertien dagen naar later verschoven.

Plotseling schrok hij op doordat het meisje naast hem 'ja' zei. Er liep een rilling van genot over zijn rug, want nu was hij haar man. De verantwoording en macht die de heilige Koran hem had gegeven, waren ingegaan. Nuray was zijn vrouw en straks zou de Gerdek aanbreken, dan zou hij met haar slapen.

Allah, geef me kracht in mijn lendenen, zorg dat ze me bekoort, bad hij in stilte.

Enkele seconden later werd hij omringd door zijn broeders, neven en vrienden, die hem op de schouders sloegen, op zijn wangen kusten en dingen tegen hem fluisterden waarom hij moest lachen, of hij wilde of niet. Ze maakten ruimte voor oom Hassan, die hem omarmde en geestdriftig op zijn wangen kuste.

Op dat moment ontdekte hij de man tussen de gasten, de magere Koerd, die hem met brandende ogen aanstaarde. Çetin kende hem vanuit Kraken van het ene moment op de andere voelde hij zich weer de respectloze soldaat. Dat gevoel overviel hem altijd wanneer hij zich de gruwelijkheden van de oorlog herinnerde.

Hij draaide zich om, greep zijn neef Ihsan bij zijn arm.

'Ken jij die man?'

'Welke?'

Toen Çetin zich omdraaide om de Irakees aan te wijzen, was deze verdwenen.

Hij herinnerde zich de verdoemde dag waarop hij de magere man had gedood. Ze waren op die warme, droge morgen het dorpje Arbil binnengevallen. Arbil bestond uit niet meer dan wat uit leem en stront opgetrokken hutten, met graszoden als dakbedekking. Op het moment dat hij om de hoek van een hut was gerend, had hij de jonge, magere man zien staan: met een mes in zijn linkerhand, in zijn rechtervuist enkele stenen. Zonder er verder bij na te denken had Çetin geschoten. Het geweer in zijn hand had geschokt en met een schreeuw was de magere Koerd achterovergeslagen.

Nu waarde de geest van die man hier ergens rond op zijn bruiloft. Sidderend draaide hij zich om, met half geloken ogen probeerde hij de beschuldigende blik tussen de gasten te ontdekken. Waar was die zombie gebleven? Voordat hij deze kon vinden werd hij naar het midden van de

kring gedragen, zijn vrouw werd door haar zusters naar hem toegebracht omdat ze samen de Halay zouden moeten dansen.

Nuray's hand trilde toen die in de zijne werd gelegd. Misschien wil ze me niet dacht hij hulpeloos, misschien vindt ze me te klein, te hoekig en te behaard. Çetin draaide om haar heen, zijn ogen bleven een ogenblik in die van oom Hassan hangen, die hem aanmoedigend toeknikte. Hij slikte enkele malen doordat zijn maag omhoogkwam en het zuur zijn keel brandde. Bij Allah, ik had niet zoveel moeten eten!

Çetin danste en draaide, zijn armen wijd gespreid, zijn voeten stampend op de maat van de muziek. Zijn bruid zweefde om hem heen, nooit was ze verder dan een armlengte van hem vandaan. Af en toe toverde ze als uit het niets een zoet koekje tevoorschijn, dat ze tussen zijn lippen stopte. Hij at er smakkend van, hij wist zeker dat ze nu onder haar duak lachte.

Nahijgend en licht in zijn hoofd ging hij bij zijn neven staan, daar keek hij naar de werveling van gasten. Çetin sloot zijn ogen, de magere zombie had het verleden heel dichtbij gebracht. Opnieuw leek hij de zoete, weeë geur van de dood te ruiken. Het geroezemoes van de bruiloftsgasten werd tot het gegons van vliegen, die in duizenden rond de lijken zoemden.

Een van zijn neven, die zag dat Çetin zijn ogen had gesloten, legde zijn arm op die van de bruidegom. Deze reageerde alsof hij werd aangevallen. Hij dook in elkaar, zijn hand greep die van de jongen en hij zette een handklem in.

Op dat moment realiseerde Çetin zich wat hij deed, verontschuldigend zei hij: 'Sorry, Yoesoef, ik dacht dat ik werd aangevallen.'

Yoesoef begreep niet wat er met de bruidegom aan de hand was, maar zijn verbazing duurde slechts een moment; toen gaf hij zijn neef een glas yaran, dat was aangelengd met raki.

'Ontspan nou maar jongen, maak je toch niet zo druk.'

'Sorry,' zei Çetin nogmaals, zijn glas achter elkaar leeg drinkend.

Maar de bruidegom kon zich moeilijk ontspannen. Wie stond er naast de imam? Was dat niet luitenant Yagli, de man die zijn leven had gered, de man die hem als vrouw had genomen? Çetin kon het niet goed zien, want ook Yagli loste op tussen de gasten; schimmen uit het verleden waarden rond op zijn bruiloft.

Oom Hassan kwam naar hem toe, knikte en legde zijn eeltige hand om Çetins elleboog. 'Wees goed voor haar,' zei hij. Çetin boog, toen de oudste gehuwde zus van zijn vrouw, Nuray bij hem bracht.

De Gerdek was aangebroken.

Ondanks dat Çetin terroristen had neergeschoten, de laatste ademtocht van de aangeschoten en stervende broeders op zijn gezicht had gevoeld, vrouwen had geslagen en verkracht, begon zijn bovenlip nerveus te trillen toen zijn bruid zijn hand pakte en met hem de kamer binnenging.

2

De gasten joelden vrolijk toen de deur achter het paar werd gesloten. Terwijl de familieleden schreeuwden en dansten, stond de jonge vrouw afwachting voor haar man. Çetin wist wat er van hem werd verwacht. Voorzichtig nam hij de onderkant van de rode duak tussen de duimen en wijsvingers van zijn linker- en rechterhand, zoals het behoorde hief hij de gezichtssluier langzaam op en sloeg die over haar hoofd naar achteren.

Onder de met mascara zwartgeverfde oogleden staarden hem twee bange, bruine ogen afwachting aan, terwijl de rode, volle lippen trilden. Çetin haalde opgelucht adem, het dikke, nors kijkende meisje was uitgegroeid tot een prachtige vrouw.

Toen Nuray zich plotseling naar voren boog en een korte kus op zijn lippen drukte, rukte hij in een reflex zijn hoofd naar achteren. Hij schrok van de hitte van haar mond, die hem leek te brandmerken en nog voordat hij ook maar iets van haar lichaam had gezien, voelde hij zijn begeerte toenemen. Dáár ben ik dan zo bang voor geweest, dacht Çetin, terwijl een trotse glimlach rond zijn lippen speelde. Met de rechten van de man, die in de Koran waren vastgelegd, begon hij haar lichaam van de satijnen bruidskleding te ontdoen.

Terwijl het eerste kledingstuk naar beneden dwarrelde, liep Nuray langzaam achteruit. Zijn vrouw leek hem te willen ontlopen, maar de rand van het bed hield haar tegen. Bij ieder stuk satijn dat viel pompte het bloed naar zijn mannelijkheid en toen zijn vrouw naakt voor hem stond, sloeg hij zijn armen om haar heen. Voorzichtig en onderzoekend kusten ze elkaar. Zonder enig spoor van brutaliteit streelde hij haar borsten die hard en parmantig naar voren stonden. Ze was vast niet ouder dan negentien, dat wist hij nu wel zeker. Plotseling kreeg Çetin haast, hij rukte de kleren van zijn brandende lichaam.

Verschrikt hield hij op, toen haar ogen zich angstig opensperden en onwillekeurig keek hij een ogenblik achterom. Daar bevond zich niets. Nuray beet nerveus op haar onderlip bij het zien van dat wat Allah hem had gegeven en de angst van zijn bruid maakte Çetin krachteloos; hij voelde hoe het bloed zich terugtrok.

Haar paniek herinnerde hem aan de blik in de ogen van de Koerdische vrouw die hij de hut in had gesleurd, terwijl haar man, een grote, sterke boer op zijn knieën op zijn erf lag, met een van wanhoop vertrokken gezicht tot Allah biddend. Met enkele rukken had Çetin de kleding van haar lichaam gescheurd en haar onder het slaken van dierlijke kreten verkracht. De vrouw had de vernedering zonder geluid te maken ondergaan, slechts stille tranen hadden sporen over haar wangen getrokken.

Zijn onbeheerste lust had slechts enkele seconden geduurd, na de lozing van zijn zaad had hij een kus op haar voorhoofd gedrukt en zijn broek weer opgetrokken. Toen hij de hut uitrende had haar man daar nog steeds op

zijn knieën gelegen. Met de kolf van zijn wapen had hij de boer tegen de grond geslagen, die mocht van geluk spreken dat hij enkel zijn vrouw had genomen en hem niet had gedood. Çetin had ook geen tijd gehad om stil te staan bij wat hij had gedaan, al verder rennende had hij de gulp van zijn broek dicht geritst. Ahmet had hem spottend op het bloed gewezen dat aan zijn broek kleefde.

'Hoerenbloed,' had Çetin geschreeuwd.

Nu staarde hij in de angstige ogen van zijn bruid en opnieuw ervoer hij het gevoel van macht dat zijn begeerte opwekte. Zijn lust keerde terug, het hart bonkte in zijn zwart behaarde borstkast en de bloedstuwingen deden hem pijn, het leek wel of het monster uit zijn vel zou barsten. Zijn vrouw sidderde, niet bij machte een stap te verzetten. Onafgebroken bleven haar ogen op zijn onderlichaam gericht. Zij keek alsof ze op het punt stond te gaan huilen.

'Kom hier!' gromde Çetin, haar opvangend toen ze struikelde en zich trillend aan hem vastklemde. Maar dat belemmerde hem in zijn bewegingen, hij rukte zich los, pakte haar bij de schouders om haar in één beweging om te draaien.

'Op je knieën!'

Hij begreep zelf niet wat er met hem aan de hand was, door zijn woede voelde hij de pijn van het opgewonden monster niet meer, ook niet dat haar handen hem probeerden weg te duwen.

'Het moet op de zigaf,' jammerde ze, terwijl de tranen in haar ogen stonden. Ze kon haar blik niet van hem losmaken, vouwde de doek open en spreidde deze uit op het laken. Het was een prachtig geborduurde doek afgezet met kant, maar Çetin zag het niet, hij keek slechts naar de ontsteltenis op haar gezicht. Terwijl Nuray met de zigaf bezig was keerde de rust in hem terug. Nadat de doek zorgvuldig was neergelegd, ging zijn bruid op het borduursel liggen. Angstig spreidde ze haar benen en nog voordat haar man naast haar lag deed ze het licht uit, zodat de kamer in schemer werd gehuld.

Çetin streelde haar borsten, kneep stimulerend in de kleine bruine tepels. Toen hij voorzichtig tegen haar aankroop en half op zijn bruid ging liggen klonk het fluisterend.

'Wat is hij groot!'

Hij was inderdaad groot geschapen, dat had Çetin wel gezien toen hij met zijn broeders in de Tigris baadde. De soldaten hadden het stof en de vuiligheid van ruim drie weken van zich afgespoeld, terwijl ze als kinderen met elkaar hadden gestoeid. Hij bleek zelfs heel groot geschapen, niet voor niets noemden zijn broeders hem spottend maymun, de ezel.

Nurays warme hand leidde deze maymun snel naar binnen, haar heupen daarbij behendig opheffend. Zij slaakte een schrille kreet toen hij wat verder bij haar binnendrong en hij voelde iets warm langs haar dijbeen lopen. Çetin stootte enkele keren wild, grommend als een dier en ontladde wat hij zolang had bewaard. Hijgend bleef hij daarna naast haar liggen. Was dat

nu, waar zijn bruid bang voor was geweest? vroeg hij zich af. Hij was zo eenvoudig bij haar binnengegaan en het vlies was zo makkelijk en pijnloos gebroken.

Teleurgesteld lag hij daar. Het spel waarvan hij had gedroomd, de dans der buiken, de kussen vol tederheid, de hartstocht en liefde, dit alles was heel anders dan hij zich had voorgesteld. Hij schudde zijn hoofd, zich afvragend of dit misschien alleen kwam door de angst die ze voor hem had.

Zijn bruid had weliswaar geschreeuwd, maar Çetin begreep dat ze dit had gedaan voor de gasten in de zaal. Door zijn elleboog onder zijn borst te trekken richtte hij zich op, met de blik van een bezitter keek hij naar zijn vrouw. Ze sloeg verlegen haar ogen neer en weer laaide de hartstocht in hem op. Nu nam hij haar opnieuw, maar langzaam, genietend van de hitte van het vlees dat hem omklemde. Terwijl ze zijn rug streelde en hij haar warme adem in zijn oor voelde, offerde hij het laatste wat hij had.

Nuray kuste zijn hals, zijn hoofd met beide handen opvallend begon ze te huilen.

Çetin had heel wat vrouwen zien huilen en jammeren. Vrouwen, die het hoofd van hun gestorven kind of man omklemden en in hun schoot duwden. Alsof de moeders hun geliefden naar binnen wilden persen, waardoor ze door een nieuwe geboorte zouden kunnen herleven. Hij huiverde bij de gedachten die hem overvielen. Opnieuw dacht hij aan het intense verdriet van zijn moeder, toen zijn vader werd thuisgebracht. Zwaar gewond hadden ze hem gevonden bij zijn schapen; iemand had hem vermoord, maar ze waren nooit te weten gekomen wie de dader was. Nog zag hij zijn vader liggen, bloedend met zijn hoofd in de schoot van zijn moeder, zijn oude lichaam op verschillende plaatsen gebroken. Enkele uren later, zonder nog een woord te kunnen zeggen, was zijn ruwe en trotse vader gestorven. Çetin was toen twaalf jaar oud geweest en hij had niet begrepen wat hun gezin was overkomen.

Nu zijn bruid plotseling was begonnen te huilen, met diepe uithalen, waarbij ze plukken zwart haar uit haar hoofd rukte, begreep Çetin ook nu daarvan de oorzaak niet. In zijn radeloosheid gaf hij haar een klap in het gezicht; dat hielp. Zijn bruid draaide zich op haar buik en hield op.

Allah, wat is er gebeurd? vroeg hij zich af, ik ben toch voorzichtig en zorgzaam te werk gegaan. Toen hij zijn arm om haar middel legde, kromp ze in elkaar onder zijn aanraking, het leek alsof ze opnieuw werd geslagen.

'Wat is er, vrouw?'

Nuray draaide haar rode, opgezwollen gezicht naar hem toe. Over haar wangen liepen dunne kronkelende lijnen van de uitgelopen mascara, haar donkere ogen stonden bedroefd, haar lippen trilden.

'Ik heb die ander nooit behaagd,' hilde ze. 'Maar Ceylan was de baas van mijn vader, nam het recht om voogd over me te zijn. Hij beweerde dat Allah me onder zijn hoede had gesteld en dat deugdzame vrouwen gehoorzaam dienen te zijn.'

Vol ongeloof keek hij naar aan. In Allah's naam, wat bedoelde ze daarmee?

'Was ik niet je eerste man?'

Toen ze haar hoofd schudde, rukte Çetin woedend de zigaf onder haar vandaan. Hij was opgelucht, zijn eer was gered, de doek was met bloed bevlekt.

Van het ene moment op het andere schoot de woede door hem heen, bij iedere hartslag werd de adrenaline, samen met het venijn, door zijn bloed gepompt. Çetin moest zich inhouden om haar niet in het gezicht te slaan en bij het horen van het geluid van de feestende bruiloftgasten achter de deur verdween uit hem alle tederheid.

3

Anna stond in de keuken van haar huis, op een veel vroeger tijdstip dan normaal het geval was. Deze woning stond in Potsdam, in het gedeelte dat de Hollandse wijk werd genoemd. Ze was eerder naar huis gegaan omdat ze in de jaszak van haar man Pjotr die morgen een briefje had gevonden, waarop in een fijn handschrift stond geschreven 'Ilona Liebig 4810152'.

Toen Anna het nummer had gedraaid, bleek het van een café te zijn in het centrum van de stad. Ze was woedend, maar nam zich voor er niet heen te gaan. Dat plezier gunde ze hem niet. Tegelijkertijd had ze zich gerealiseerd dat het zo ook niet verder kon gaan. Terwijl ik me onzeker voel, gaat die klootzak gewoon door met wat hij al jaren doet, dacht ze.

Pjotr, lang en gespierd, lag lui in zijn stoel toen ze de woonkamer binnenkwam en met een verachtelijke blik gooide ze het briefje in zijn schoot.

'Wie is dat?'

'Wie dat is?! Dat is een meisje dat bij ons op de zaak wil komen werken. Ik heb haar beloofd, dat ik voor haar eens bij de personeelsafdeling zal informeren.'

'Wat doet ze nu dan?'

'Ze is telefoniste.'

'leugenaar, ze staat in een bar.'

'Als je het weet, waarom vraag je het dan?'

Op zo'n reactie was Anna helemaal niet voorbereid. Haar lichaam verstijfde en haar pikzwarte ogen, onder de dunne wenkbrauwen, schoten vonken toen ze woedend uitviel: 'Als je zonodig buiten de deur wilt neuken dan donder je maar op.' Met een ruw gebaar sloeg ze het bierglas uit zijn handen, dat in scherven op de plavuizen kletterde. 'Dat gedonderjaag met andere vrouwen moet afgelopen zijn!'

Pjotr pakte haar arm. 'Ik heb niets met Ilona. Ik begrijp niet dat je altijd meteen het slechtste van me denkt.'

'Blijf met je poten van me af, klootzak.' Anna schudde haar hoofd, waarbij het lange, zwarte haar over haar schouders golfde. 'Ik denk het slechtste van je omdat je een smeerlap bent, Pjotr. Mannen zoals jij, die altijd hun lul achternalopen, moeten niet trouwen.'

Haar man zweeg, stond op, bleef even voor haar staan alsof hij iets wilde zeggen, maar ging vervolgens de kamer uit. Hij liep bij haar weg met lange sluipende passen en mijn God, ze vond hem ondanks haar woede nog even mannelijk en begeerlijk als drie jaren terug, toen ze hem in een café had ontmoet.

In die tijd was ze zo gefrustreerd geweest door de oorlog die ze had meegemaakt, dat ze alles greep wat ze maar te pakken kon krijgen, zonder aan de toekomst te denken. Ze was aan deze Pool blijven hangen, die net als zichzelf een vluchteling was. Nog natrillend van woede liet Anna zich op een stoel zakken. Haar broers hadden haar nog zo gewaarschuwd; Polen zijn niet te vertrouwen, hadden ze haar gezegd. Zoals altijd bij mensen die verliefd zijn, had ze hun waarschuwing in de wind geslagen.

Samen met haar twee broers was Anna in 1991 vanuit Montenegro naar Potsdam gevlucht.

De temperamentvolle en soms heetgebakerde vrouw had bij haar geboorte de naam Gordanna Mranovic gekregen. Vanaf haar schooltijd werd ze al 'Anna van de zwarte berg' genoemd. Dit vanwege haar gitzwarte haar en omdat haar geboortedorp aan de voet van de Tzerna Gora, de zwarte bergen lag. Drieëntwintig jaar oud was ze hier in Potsdam met Pjotr Kowalski getrouwd, een lasser. Hij was vier jaar ouder dan zij en in Warschau geboren.

Anna liet haar gedachten gaan over de moeilijke jaren die achter haar lagen. Ze was als schoonmaakster begonnen, maar had zich in twaalf jaar opgewerkt tot cheffin bij het modehuis Kneiff. Anna en Pjotr waren in goeden doen, ze verdienden beiden een behoorlijk salaris; het enige dat aan haar geluk ontbrak was de trouw van Pjotr. De laatste jaren had ze hem regelmatig van overspel verdacht, dan weer had ze een telefoonnummer gevonden in een van zijn zakken, sporen van lipstick op zijn kleding aangetroffen of de geur van een haar onbekend parfum geroken, als ze hem kuste bij thuiskomst.

Ik denk, dat ik maar eens een tijdje bij hem wegga, dan kan ik er eens over nadenken en hij kan dan eens ondervinden hoe het is, zonder zijn verzorgende vrouwtje om zich heen.